

2. Боярська-Хоменко А. В., Воронін А. І. Соціальні проблеми сімей військовослужбовців Канади. *Сучасні соціальні проблеми військовослужбовців сектора безпеки і оборони*: зб. матеріалів доп. учасн. I Міжнар. наук-практ онлайн-конф. Харків : НАНГУ, 2021. С. 22–24.

3. Кротюк В., Мартін Г., Бейлі С. Досвід роботи військових психологів збройних сил Канади з формування психологічної готовності військовослужбовців до виконання бойових завдань. *Сучасна війна: гуманітарний аспект*: зб. матеріалів доп. учасн. IV Міжнар. наук. конф. 21-22 травня 2020 р. Харків : ХНУПС ім. І. Кожедуба, 2020. С. 167–172.

4. Кудряшова Е. В. Лидер и лидерство: исследование лидерства в современной западной общественнополитической мысли. Архангельск : Изд-во Поморского международного педагогического университета, 1996. 256 с.

5. Лідерство на полі бою: дослідження військового лідерства в Україні. URL: <https://uculeadership.com.ua> (дата звернення: 03.11.2021).

6. Мотивація – що це таке, як працює, яка буває та на що впливає. URL: <https://termin.in.ua> (дата звернення: 04.11.2021).

7. Ріпко І. В. Феномен лідерства: логіко-методологічний аналіз. *Проблеми сучасного педагогического образования*: сб. ст. Сер. : Педагогика и психология. Ялта : РИО ГПА, 2015. Вып. 47. Ч. 3. С. 170–179.

Оксана ГОНЧАРОВА

ПРИНЦИПИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ФРАНЦІЇ

Дисципліна «Іноземна мова» – це одна із дисциплін, які зазнають сильного зовнішнього тиску як через свою історію, так і через поточний соціально-політичний контекст. Історія викладання іноземних мов у Франції відзначена певною прагматичною неефективністю. З іншого боку, розбудова Європейського Союзу та соціально-економічна криза змушують систему освіти реагувати, інтегрувати у своє відображення прагматичний аспект вивчення мови. Система освіти Франції протягом кількох років намагалася знайти оригінальні інституційні рішення: створення «європейських секцій», запровадження сучасних мов у початковій школі та деякі інші. Це передбачає переосмислення щодо принципів підготовки сучасних вчителів іноземних мов як у початкових, так і в середніх школах, роздум, який бере до уваги високий попит на володіння іноземними мовами, аналізує умови реалізації їх вивчення та окреслює новий профіль компетентностей, заснований на досвіді та на особливостях викладання мов [3].

Таким чином питання підготовки майбутніх вчителів іноземних мов є актуальними для системи вищої педагогічної освіти Франції. У той самий час система української вищої педагогічної освіти перебуває у стадії трансформації до європейських вимог і входження до єдиного освітнього простору. Тобто вивчення досвіду Франції сприятиме удосконаленню підготовки майбутніх вчителів іноземних мов в Україні.

Установлено, що загальноєвропейські компетентності з володіння іноземною мовою (CEFR) визначають загальну основу для формування «мовних» програм, складання програм іспитів тощо [1].

Реалізація підготовки майбутніх вчителів іноземних мов, які б відповідали європейським вимогам передбачає нові підходи до навчання. Зокрема це вивчення мови на основі конкретних досягнень здобувачів освіти, приділення першочергової уваги розмовній практиці з «носіями» мови та деякі інші. Зазначимо, що CEFR гармонізував рівні мовних навичок у європейському масштабі. До чотирьох усних і письмових

навичок розуміння і висловлювання було додано навичку усної взаємодії (розмова, обговорення тощо). Усі вони тепер ураховуються під час атестації здобувачів освіти [1].

Сучасний контекст мовної політики ЄС передбачає інтеграцію п'яти «ключових принципів»:

- володіння принаймні однією іноземною мовою
- однакове ставлення до усіх мов
- можливість говорити спільною мовою в ЄС
- інституції ЄС повинні встановити єдину мову для спілкування
- громадяни ЄС повинні мати можливість розмовляти двома мовами на додаток до рідної [2].

Ці принципи відображають офіційну орієнтацію, на формулу $M + 2$ (M = рідна мова), що є бажаною метою ЄС. Це впливає на пріоритети вивчення іноземних мов.

У Спільній європейській системі компетенції сучасних мов, опублікованій у 2000 році, термін «принцип» згадується у пункті «Цілі мовної політики Ради Європи». Так, там визначено три фундаментальні принципи, що є основою роботи Ради Європи:

- ми повинні захищати багату спадщину з точки зору мовного та культурного розмаїття;
- громадяни, які говорять різними рідними мовами, зможуть взаємодіяти один з одним лише завдяки кращому знанню інших європейських мови. Це сприятиме досягнення більшої мобільності, різноманітності, джерелом збагачення та взаєморозуміння;
- співпраця між державами-членами ЄС на європейському рівні зміцнює співпрацю на політичному рівні [1; 2].

Пояснення концепції педагогічних принципів є основним орієнтиром у сфері освіти, виступають своєрідними орієнтирами у чітко визначених рамках, мають постійну значимість у кожній конкретній ситуації, чи то педагогічній практиці чи науці про освіту як типі соціальної практики. Педагогічні принципи мають більш загальний характер, ніж дидактичні принципи, які орієнтовані на конкретні дії та відносяться виключно до викладання/навчання. Дидактичні принципи надають обмежену кількість орієнтирів. Важливою характеристикою педагогічних принципів є те, що вони оригінальні, автентичні та наділені педагогічною енергією. Завдяки своєму універсальному характеру вони можуть застосовуватися у багатьох ситуаціях. Крім того, принципи навчання дуже прагматичні, оскільки вони синтезують безліч практичних методів навчання, тому їх можна використовувати для вирішення нових завдань на практиці. Концепцію принципів навчання доводиться до дуже абстрактного рівня, визначаючи їх як дійсні припущення або судження про навчання та викладання [1].

Навчальні принципи заохочують процеси створення навчальних стратегій, які, своєю чергою, визначають, як учні реагують на тему заняття. Принципи викладання повинні бути спочатку сформульовані в загальних рисах, а потім – у термінах, що відносяться до реального навчального середовища.

Таким чином, педагогічні стратегії є конкретними діями, за допомогою яких реалізуються педагогічні принципи, і вони досягають поставлених цілей або сприяють їх досягненню. Принципи навчання важливіші, ніж стратегії навчання, оскільки принципи можна передавати й пропонувати вчителям винаходити свої власні стратегії реалізації навчання [2].

У французькій педагогічній літературі спостерігається деяка плутанина між принципами та цілями. Межі та можливості застосування педагогічних принципів були предметом теорії навчальних програм з педагогіки та педагогічної філософії. Популярність базових принципів набуває все більшого значення як альтернатива перерахуванню цілей в освітніх програмах. Оскільки у французькій педагогічній думці поняття «принцип» і «мета» іноді використовуються як взаємозамінні, доцільно

розглядати кілька освітніх цілей, щоб зробити концепцію принципів навчання більш виокремленою. Так, установлено, що принципи можуть розглядатися як зумовлені комбінації, на налаштування яких потрібно багато часу. Однак з іншого боку принципи розглядаються як стартовий майданчик для планування освітніх програм.

Зазначимо, що педагогічні принципи знаходяться під сильним впливом національних, культурних та контекстуальних обставин, вони змінюються як частина складного процесу безперервних освітніх інновацій, які реалізуються через еволюцію суспільства. Такий розвиток відбувається шляхом демократичного обміну ідеями або нав'язується [2].

Обґрунтування педагогічних принципів з часом змінюються. Під час інновацій освітні принципи уточнюються та адаптуються на основі досвіду. Це відбувається завдяки сприйняттю того, що можна досягти на щоденній основі через вплив ринку, конкуренцію між органами влади, дослідження, вплив батьків і завдяки новим подіям у суспільстві, таким як навчання за допомогою комп'ютера та інші.

Педагогічні принципи виражаються на різних рівнях, від найабстрактнішого до мікрорівня ідей кожного вчителя, які лежать в основі його спланованої та спонтанної діяльності в класі. Педагоги-класики, такі як В. Гумбольдт, Д. Дьюї та М. Монтессорі, сформулювали західні педагогічні принципи, які значно випередили свій час, деякі з яких відображають політичний консенсус. Наприклад, існує політичний консенсус, який прагне зберегти культурне багатство Європи і який викладено в Європейській хартії регіональних мов, якими розмовляють меншини. Це виражається принципом «До всіх мов слід ставитися однаково». Зміст цього основного етичного принципу та спосіб його впливу на освіту, розвивається зверху вниз у діалозі між експертами та освітянами [1].

Таким чином питання визначення принципів підготовки майбутніх викладачів іноземних мов у Франції має глибокий філософський, педагогічний та соціальний підтекст і потребує подальшого вивчення та узгодження із вітчизняною і загальноєвропейською системою принципів педагогічної освіти.

Список використаних джерел

1. La formation des enseignants de langues vivantes étrangères dans les Instituts Universitaires de Formation des Maîtres. URL: <https://books.openedition.org/psn/6378> (дата звернення: 2.10.2021).
2. Un cadre européen pour l'enseignement des langues. URL: <https://www.education.gouv.fr/les-principes-directeurs-de-l-apprentissage-des-langues-1001> (дата звернення: 2.10.2021).
3. Боярська-Хоменко А. В. Диспут як провідна форма організації навчально-пізнавальної діяльності студентів Франції (історичний аспект). *Теорія та методика навчання та виховання*. Харків : ХНАДУ, 2016. Вип. 40. 136 с.

Наталія СВИРИДЮК

ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ЕТНОДИЗАЙНУ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ

В сучасному світі технологічні інновації та розвиток прискорюються. Розмір та швидкість цифрової трансформації безпрецедентна. Це потребує нових підходів, у тому числі і освітніх, щоб адекватно реагувати і жити в новій реальності. В освіті важливо реагувати не лише на виклики сьогодення, а передбачати майбутні тенденції розвитку людства, тому важливою є, як зазначив В. Кремень, «випереджувальна підготовка сучасного вчителя» [2]. Суспільні виклики спричинені світовою глобалізацією висувають до галузі освіти нові вимоги, зокрема формування вчителя нового покоління, що не лише